
Bosplantsoenen, uitvoering

Werkwijze, opnamekenmerken en definities

Deze handleiding behandelt de uitvoering bij bosplantsoenen. Onder bosplantsoen wordt een houtopstand met boomvormers en/of struik verstaan, die als één geheel worden beheerd en onderhouden.

Voorbeelden hiervan zijn bosplantsoenen, windsingels, houtwallen, grienden en bosgebieden.

Individueel beheerde bomen worden *niet* tot deze bosplantsoenen gerekend.

Werkwijze

Binnen de werkwijze van GRIB modules zijn de stappen van het 'IBVU proces' een standaard onderdeel. IBVU staat voor Inspectie, Besluitvorming, Voorbereiding en Uitvoering.

Onderstaand zijn deze stappen nader toegelicht.

Termen

Onderstaand worden termen uitgelegd die belangrijk zijn voor het de uitvoering van de veiligheidsmaatregelen.

Gebruikersfunctie

Onder gebruiksfunctie wordt verstaan de zone waar als gevolg van takbreuk of windworp een reëel kans op schade een of letsel verwacht kan worden.

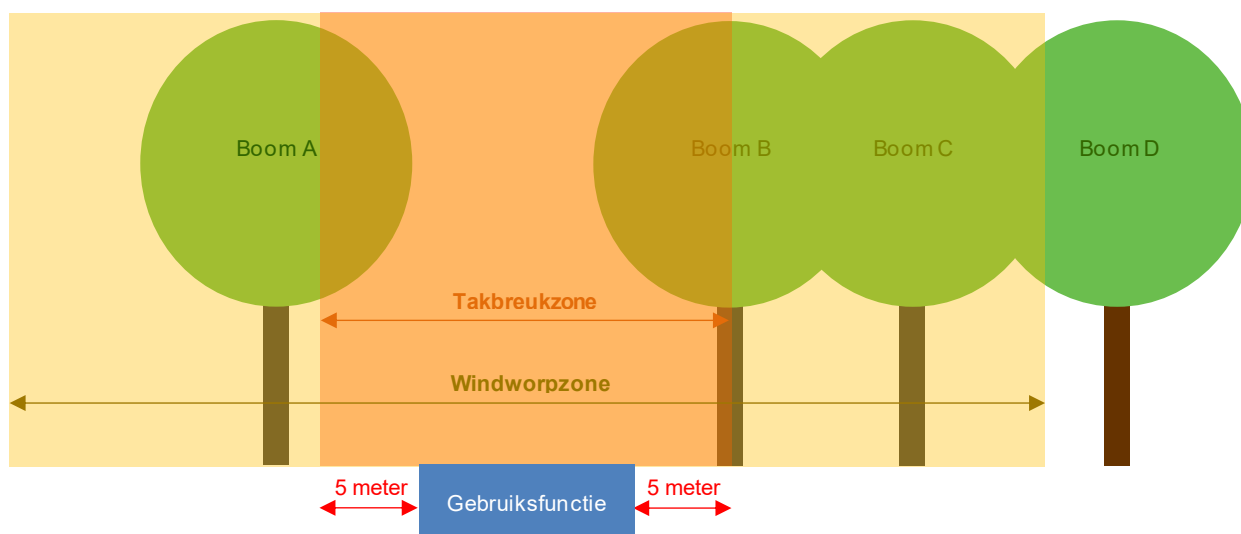
Zone takbreuk

De zogenoemde takbreukzone is de zone waar het vallen van een tak als gevolg van takbreuk kan leiden tot een reëel veiligheidsrisico voor de omgeving. Het betreft hier de zone tot 5 meter buiten de rand van de gebruiksfunctie (naastgelegen zone).

Zone windworp

De zogenoemde windworpzone is de zone waar het omvallen van een boom(stam) als gevolg van ontworteling (windworp) of breuk kan leiden tot een reëel veiligheidsrisico voor de omgeving. Voor deze zone geldt een variabele afstand, die afhankelijk is van de boomhoogte (valbereik van de boom) in relatie tot de gebruiksfunctie (naastgelegen zone).

Onderstaande figuur laat zien hoe de genoemde begrippen hun plaats hebben in de werkelijke situatie.

Zone takbreuk: In de figuur bevinden bomen A en B zich met hun kroon (gedeeltelijk) binnen de takbreukzone. Bomen C en D en de kroondelen van bomen A en B die zich buiten de takbreukzone bevinden, worden *niet* beoordeeld op de aanwezigheid van breukgevaarlijke takken.

Zone windworp: In de figuur dienen bomen A, B en C te worden beoordeeld op een mogelijk windworprisico. Boom D zal, gelet op de boomhoogte, bij omvallen niet terechtkomen binnen de gebruiksfunctie (naastgelegen zone) en wordt dan ook *niet* meegenomen in de beoordeling.

Inspectie

Op bosplantsoenen zijn aan de hand van de beschikbare digitale kaart de betreffende eigendomssterreinen systematisch geïnspecteerd met de GRIB module 'Bosplantsoen inspectie'. In de basis vind de inspectie plaats op het digitaal ingetekende groenvlak. Aan het groenvlak is een paspoort gekoppeld met de kenmerken voor algemene gegevens, veiligheid en onderhoud. Voor de inspectie is een handleiding opgesteld, waarin de opnamesystematiek is uitgewerkt.

Indien er tijdens de inspectie van het bosplantsoenvak een maatregelen wordt geadviseerd. Dan zal het verplicht worden de locatie waar de geadviseerde maatregel uitgevoerd moet worden, aan te duiden door het intekenen van een vlak en/of lijn. Deze vlak of lijn wordt de '**locatie aanduiding werk**' genoemd. Naast het aanduiden van de locatie, geeft de lijn of vlak ook de omvang (lengte / oppervlakte) weer. Aan het vlak of de lijn van de locatieaanduiding is zijn aanvullende kenmerken te registreren. Dit voor het opstellen van bestekposten.

Het streven is de bosplantsoenvakken op te bouwen conform het zoom, mantel en kern principe. Bij een voldoende brede zoom en mantel is snoei niet nodig. In smalle bosplantsoenvakken of bosvakken groeien de boomvormers veelal met de kroon boven een gebruikersfunctie, waardoor zorgvuldig handelen in het kader van de zorgplicht noodzakelijk is.

Besluitvorming

Na de inspectie besluit de groenbeheerder welke geadviseerde maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden. Dit op basis van beschikbaar budget en prioriteit, waarbij veiligheid gerelateerde maatregelen veelal voorrang krijgen. Het kan dus voorkomen dat er wel een onderhoudsbehoefte is, maar deze (nog) niet uitgevoerd wordt.

Voorbereiding

In de stap voorbereiding worden de werkzaamheden uitgevoerd ter voorbereiding op de uitvoering. Binnen de GRIB module bosplantsoenen worden de opgenomen kenmerken van de inspectie vertaald naar bestekposten. Daarnaast wordt het uitvoeringsbestand ingericht. Belangrijk onderdeel in deze stap is de communicatie met belanghebbenden (bewoners, bomenridders enz). Het dunnen van bosplantsoenvakken kan een zeer gevoelig onderwerp zijn.

Uitvoering

In de stap uitvoering worden de werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd. In GRIB uitvoering kunnen werkzaamheden gereed gemeld worden. Daarnaast is het mogelijk afwijkingen op bestekposten of het uitgevoerde werk te registreren. Voor zowel de aannemers als opdrachtgever is er inzicht in de voortgang van het werk.

Uitleg Werkzaamheden

Vellen boomvormers

Het vellen van bomen kan voortkomen vanuit de 'locatieaanduiding werk' of een advies tot het dunnen van het vak.

Met locatieaanduiding "te vellen risicoboom" worden boomvormers aangeduid die een risico vormen voor de omgeving. Bij de boom zijn gebreken aangetroffen en als de boom bezwijkt kan er een aanzienlijke kan op schade of letsel (zie omschrijving zone windworp). De bomen met deze aanduiding bevinden zich dan ook vaak aan de randen van het vak. Naast het intekenen van de locatieaanduiding, worden deze bomen tijdens de inspectie ook gemarkeerd met een spuitbus. De bestekposten behorend bij het verwijderen van risicobomen beginnen met 22.

Dunning

Indien tijdens de inspectie wordt geconstateerd dat het noodzakelijk is een dunning uit te voeren, dan worden de te verwijderen bomen niet tijdens de inspectie geblest.

In de stap besluitvorming zal de groenbeheerder eerst besluiten het te nemen advies tot dunning over te nemen. Veelal is het beschikbare budget aanleiding tot het geven aan prioriteit aan de veiligheidsmaatregelen en wordt het dunningsonderhoud uitgesteld. Daarnaast vraagt dunningsonderhoud een uitvoerige voorlichting en communicatie met de belanghebbende partijen. Dit vindt onder andere plaats in de stap voorbereiding.

De te verwijderen boomvormers beginnen met de bestekpost 234.

Voor het dunnen van struikvormers en boomvormers met een stamdiameter van minder van 20 cm is geen bestekpost toegekend. Deze werkzaamheden vallen onder de bestekpost dunning onderbegroeiing beginnend met de post 231. Struikvormers en boomvormers met een diameter van minder dan 20 cm worden vaak niet geblest. Het is aan de aannemer hierin een keuze te maken. Gebroken of zwaar beschadigd hout binnen deze groep dient altijd verwijderd te worden. Houtopstanden waarbij dunningswerkzaamheden worden uitgevoerd worden aangeduid op het betreffende vlakobject

Voorafgaand aan de dunning worden de bomen gemarkeerd met verf (geblest). De uitvoerende partij weet dan welke bomen verwijderd moeten worden en de wijze van verwijderen. Niet alle bomen worden in hun geheel verwijderd. Door stamdelen te laten staan of boomholten te sparen wordt eveneens gewerkt aan het verhogen van de biodiversiteit.

Onderstaande makering wordt toegepast bij het blessen dan de bomen.

Stip. Vellen van boom

Streep verticaal, rooien met stobbe

Streep horizontaal, afzagen bij streep

4

Streep horizontaal met cijfer, Boom toppen op aangegeven hoogte in meters

Let op, risico's bij vellen

Let op, maatregel fauna (mogelijk bewoond nest /holte)

Boom ringen zodat deze afsterft

Snoei randen

Met locatieaanduiding als een lijnobject en “randen snoeien” worden takken aangeduid die een risico vormen voor de omgeving. Er zijn een tweetal takken te onderscheiden;

- Probleemtakken met een verhoogd risico op takbreuk binnen de zone takbreukzone (zie termen)
- Takken in de zone van het wettelijk wegprofiel

Resultaatverplichting takken in wegprofiel

Het vrijmaken van takhout tot 2 meter naast de rand van de weg,

Een takvrije hoogte van 4 meter voor voet en fietspaden (wettelijk wegprofiel 2,5 meter)

Een takvrije hoogte van 6 meter voor wegen (wettelijk wegprofiel 4 meter)

Takken dunner dan 20 cm afzagen op stam

Takhout afzetten op een gesteltak is alleen toegestaan als de gesteltak dikker is dan 20 cm

Het innemen van een tak is alleen toegestaan indien het tak betreft dikker dan 20cm in de zone van het wettelijke wegprofiel.

Boomvormers dunner dan 20 cm die door scheefgroei getopt moeten worden, dienen geheel verwijderd te worden

Resultaatverplichting probleemtakken in zone takbreuk

In de zone takbreuk bevinden zich risicotakken met een snoeimaatregel verwijderd dienen te worden.

Onder risicotakken wordt verstaan:

- Dood hout met een diameter > 4 cm en een lengte > 50 cm
- Mechanisch overbelaste takken

Voor snoeien van randen wordt een 'locatieaanduiding werk' als lijnobject ingetekend. De bijbehorende bestekposten beginnen met 24

Bewerkingsintensiteit snoei

De mate waarin een snoei gerelateerde maatregel uitgevoerd moet worden wordt aangeduid met de bewerkingsintensiteit snoei. Dit veld is actief bij waarde snoeimaatregel; 'Snoei, risicotakken in zone takbreuk' en 'Snoei, takken in wettelijk wegprofiel'

- **Laag < 20%**
Een bewerkingsintensiteit van < 20 % is van toepassing indien in de aangegeven randlengte in beperkte mate takken verwijderd moeten worden.
- **Gemiddeld 30 – 50 procent**
Een bewerkingsintensiteit van 30 tot 50 % is van toepassing indien in de aangegeven randlengte voor 30 tot 50 procent gesnoeid moet worden.
- **Hoog > 60%**
Een bewerkingsintensiteit van > 60 % is van toepassing indien de aangegeven randlengte voor het overgrote deel gesnoeid moet worden.